

หลักเกณฑ์การพิจารณาเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้
การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง

ปภาณณ ปังกรณรินท์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2565

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	หลักเกณฑ์การพิจารณาเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง
ชื่อผู้เขียน	นายปภาณณ ปังกรกรินทร์
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักความเป็นกลางในฐานะหลักกฎหมายทั่วไป ในกรณีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางในระบบกฎหมายไทย ระบบกฎหมายอังกฤษ ระบบกฎหมายฝรั่งเศส ระบบกฎหมายเยอรมัน โดยทำการสังเคราะห์การตีความและการวินิจฉัยเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามคำพิพากษาของศาล ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่และกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง

ผลการศึกษาพบลักษณะของเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางใน 7 ลักษณะ ได้แก่ 1) กรณีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีทัศนคติเป็นปฏิปักษ์กับเรื่องที่จะทำการพิจารณาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2) กรณีเจ้าหน้าที่กำลังมีหรือเคยมีคดีพิพาทหรือข้อขัดแย้งกับคู่กรณี 3) กรณีเจ้าหน้าที่เคยแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณชนในเรื่องที่จะทำการพิจารณา 4) กรณีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนร่วมพิจารณาทางปกครองในหลายขั้นตอน 5) กรณีเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำที่เป็นข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาทางปกครองนั้น 6) กรณีเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี และ 7) กรณีเจ้าหน้าที่มีความขัดแย้งกันในอำนาจหน้าที่หรือขัดแย้งกันในบทบาทหน้าที่ โดยจากการศึกษาการตีความและการวินิจฉัยในแต่ละลักษณะพบหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางแตกต่างกันตามบริบท ดังนั้น หากนำข้อเสนอจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้ จำเป็นต้องพิจารณาเสียก่อนว่าพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในการพิจารณาทางปกครองนั้นเข้าข่ายลักษณะของเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจ

ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางในกรณีใด เพื่อให้สามารถนำหลักเกณฑ์และแนวทางจากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ แม้ว่าหลักความเป็นกลางตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จะเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในเชิงป้องกันในกระบวนการพิจารณาในชั้นเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่การนำหลักความเป็นกลาง โดยเฉพาะหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาเหตุอันมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางจากข้อสรุปของการศึกษาครั้งนี้ไปใช้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลหรือขั้วน้ำหนักระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการอันเป็นประโยชน์สาธารณะ โดยรวมกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนด้วย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการตีความหลักความเป็นกลางในทางที่เคร่งครัดจนไม่อาจทำให้การปฏิบัติราชการทางปกครองดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลประโยชน์โดยรวม รวมทั้งกลายเป็นเครื่องมือในการสร้างความได้เปรียบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา แต่เพื่อให้กฎหมายเป็นตัวสนับสนุนและขับเคลื่อนความเป็นธรรมในสังคมในภาพรวมต่อไป

ABSTRACT

Title of Independent Study	Criteria for the Consideration of Serious Circumstances Contributing to Inequitable Administrative Procedures
Author	Mr.Paphanphon Paphangkornphurin
Degree	Master of Laws
Year	2022

The purpose of this study was to investigate concepts, theories and legal principles pertaining to the impartiality as stipulated in general principles of laws vis-à-vis serious circumstances that potentially contribute to the inequitable consideration of administrative procedures in the legal systems of Thailand, the United Kingdom, France and Germany, respectively. In doing so, a synthesis was conducted in regard to the interpretation and deliberation of serious circumstances conducive to the inequitable consideration of administrative procedures per the deliberations of the court, the council of state, and the administrative procedure law so as to propose criteria and guidelines for the consideration of serious circumstances that could inadvertently lead to the inequitable consideration of administrative procedures of the concerned officials and committee members in charge of the consideration of inequitable administrative procedures.

The findings revealed seven aspects of serious circumstances potentially leading to inequitable administrative procedures as follows: 1) the official has an antagonistic attitude toward the case or the person concerned; 2) the official is having or used to have legal issues or conflicts against the opposing party; 3) the official used to express his/her ideas relating to the case under consideration publicly; 4) the official takes part in the administrative procedures in multiple stages; 5) the official is directly

concerned with the actions on which factual information is based for the administrative procedures; 6) the official has received valuable goods or any other benefits from the opposing party, and 7) the officials are in conflict with one another as regards their authority or designated roles. Based on the synthesis of the interpretation and deliberation of each of the aforementioned aspects, it was found that the criteria and guidelines for the consideration of serious circumstances conducive to the inequitable consideration of administrative procedures varied relative to different contexts. Consequently, in order to appropriately implement the findings of this study, it is necessary that behaviors arising in the consideration of administrative procedures be considered to see whether such behaviors fall within the realms of serious circumstances that may lead to the inequitable consideration of administrative procedures and whether they occur in which court cases.

In addition, although the Act of Administrative Procedures (B.E. 2539) is intended to protect the rights and freedom of citizens, especially in terms of the preventive measures during the court consideration, implementing the principles related to the criteria and guidelines for the consideration of serious circumstances conducive to the inequitable consideration of administrative procedures is contingent upon the balancing of the efficiency and effectiveness of the execution of public service. This must be considered in relation to the protection of the rights and freedom of individuals. The aforementioned procedures will restrain overly rigid interpretations of the principles of impartiality at the expense of the effectual administrative public service and benefits of the public at large, and also prevent an individual from being at an advantageous position to the detriment of development. Indeed, the procedures will enable laws to champion and drive impartiality in society.